

ZBORNÍK
FILOZOFICKEJ FAKULTY
UNIVERZITY KOMENSKÉHO

PHILOLOGICA
LXXII

SLOVO A TVAR
V ŠTRUKTÚRE A V KOMUNIKÁCI

2013
UNIVERZITA KOMENSKÉHO, BRATISLAVA

Zodpovedný redaktor
Executive Editor

Prof. PhDr. Pavol Žigo, CSc.

Editori
Editorial Board

hlavná editorka
Mgr. Gabriela Múcsková, PhD.

editorky
Mgr. Katarína Muziková, PhD.
Mgr. Zuzana Hargašová, PhD.

editovanie a preklad abstraktov
Assoc. Prof. Mark Richard Lauersdorf, Ph. D.

Recenzenti
Reviewers

PhDr. Milan Majtán, DrSc.
Prof. PhDr. Juraj Vaňko, CSc.

© Univerzita Komenského v Bratislave, 2013

Požiadavky na výmenu adresujte:

All correspondence and exchange requests should be addressed to:

Filozofická fakulta
Univerzita Komenského
Ústredná knižnica

Faculty of Philosophy
Comenius University
Central Library

Gondova 2
814 99 Bratislava

Gondova 2
814 99 Bratislava
Slovakia

ISBN 978-80-223-3562-1

OBSAH

EUGEN PAULINY V SPOMIENKACH

- Rudolf Šrámek:** Obohacujúci setkání s Eugenem Paulinym21
Enriching meetings with Eugen Pauliny
- Slavomír Ondrejovič:** Eugen Pauliny – známy i neznámy27
Eugen Pauliny – well-known and unknown
- Jana Pekarovičová:** Eugen Pauliny a Studia Academica Slovaca37
Eugen Pauliny and Studia Academica Slovaca

HISTORICKÁ LINGVISTIKA A DIALEKTOLÓGIA

- Pavol Žigo:** Prínos Eugena Paulinyho pre výskum slovanskej morfológie51
The contribution of Eugen Pauliny to research on Slavic morphology
- Adriana Ferencíková:** Dva syntaktické javy z geografického aspektu63
Two syntactic phenomena from a geographical perspective
- Gabriela Múcsková:** Variantnosť výsledkov gramatikalizačných procesov
vo vývine psl. perfekta v slovenských nárečiach69
*Variation in the results of grammaticalization of the Proto-Slavic perfect
in the Slovak dialects*
- Renáta Kamenárová:** Poznámky k výskumu substantívnej deklinácie v rámci
Slovanského jazykového atlasu81
*Notes on the investigation of the nominal declension on the basis of the
Slavic linguistic atlas*
- Martina Ireinová – Hana Konečná:** Završení práce na *Českém jazykovém
atlase* a nejbližší úkoly české dialektologie89
*The conclusion of work on the Czech linguistic atlas and the next tasks of
Czech dialectology*
- Lubor Králik:** Z etymologickej problematiky *Historického slovníka
slovenského jazyka*: tzv. fantómové slová97
*Some Etymological Problems of the Historical Dictionary of the Slovak
Language: "Ghost-Words"*
- Lubica Dvornická:** Ludové názvy niektorých rastlín s komponentom *koreň*
v slovenských nárečiach105
*Folk names for several plants with the component koreň (,root')
in the Slovak dialects*
- Jaromír Krško:** Niekoľko poznámok ku kontrakcii v slovenčine121
Comments on contraction in Slovak
- Siniša Habijanec:** Vznik stredoslovenských tvarov typu *dobrô* (Paulinyho
teória v novom rúchu)127
*The origin of Central Slovak forms of the dobrô type (Pauliny's theory
in a new guise)*

- Marianna Sedláková:** Vokalickej a konsonantickej mäkkostná korelácia v slovenských nárečiach na základe fonologickej mikroštruktúry jedného nárečia juhovýchodného Spiša.....137
The vocalic and consonantal correlation of palatalization in the Slovak dialects on the basis of the phonological microstructure of one dialect from southeastern Spiš
- Viera Kováčová:** Archaizmus v nivelizačnom procese (Konsonantická mäkkostná korelácia a sotácke nárečia severovýchodného Zemplína)149
An archaism in the leveling process (The original consonant palatalization correlation and the Sotak dialects of north-eastern Zemplín)
- Anna Ramšáková:** Integračné javy zvukovej a tvaroslovnej roviny v nárečiach na česko-poľsko-slovenskom pomedzí.....157
Integrational phenomena at the phonological and morphological levels in dialects on the Czech-Polish-Slovak border

TEÓRIA A DEJINY SPISOVNÉHO JAZYKA

- Juraj Dolník:** Adekvátnosť teórie spisovného jazyka (inšpirácie E. Paulinyho)....171
Adäquatheit der Theorie der Standardsprache (Inspirationen von E. Pauliny)
- Konstantin Lifanov:** Kodifikácia Antona Bernoláka a jej realizácia v praxi (na príklade párových mäkkých spoluhlások)179
Anton Bernolák's codification and its realization in practice (on the example of paired soft consonants)
- Katarína Muziková:** Eugen Pauliny a výskum dejín spisovnej slovenčiny193
Eugen Pauliny and the investigation of the history of standard Slovak
- Zuzana Hargašová:** K používaniu češtiny na našom území v mladšom predspisovnom období vývinu slovenčiny203
On the use of Czech in our territory during the later pre-codification period of Slovak
- Sándor János Tóth:** Menej zdôrazňované pohľady Eugena Paulinyho pri skúmaní dejín spisovnej slovenčiny211
Weniger akzentuierte Gesichtspunkte der Geschichte der slowakischen Schriftsprache von Eugen Pauliny

ŠTRUKTURALIZMUS

- Miloslav Darovec:** Časopis *Slovo a tvar*.....223
The Journal Slovo a tvar
- Tat'ána Vykypělová – Bohumil Vykypěl:** Dědictví Bratislavského lingvistického kroužku.....237
Das Erbe des Pressburger Linguistenkreises

SOCIOLINGVISTIKA

- Mark Richard Lauersdorf:** Eugen Pauliny and Historical Sociolinguistics.....243
Eugen Pauliny a historická sociolingvistika

Ivo Vasiljev: Dialektika označujúceho a označovaného v procese komunikácie a osvojovanie jazyka.....	251
<i>The dialectics of the signifier and the signified in the process of communication and language acquisition</i>	
Jana Svobodová: Spisovná čeština v prostoru a čase.....	259
<i>The Czech literary language in space and time</i>	
Alžbeta Uhrinová-Hornoková: Slovenské slovo v Maďarsku, v médiách	267
<i>Slovak in the media in Hungary</i>	

ŠTYLISTIKA A PRAGMALINGVISTIKA

Jozef Mlacek: Paulinyho kapitola <i>O slohu</i> a jej miesto vo vývine slovenskej štylistiky.....	277
<i>Pauliny's chapter on style and its place in the development of Slovak stylistics</i>	
Stanisław Gajda: Stylistyka dziś.....	287
<i>Integrative stylistics</i>	
Oľga Orgoňová: Od štrukturalistickej štylistiky k súčasnej štylistike v 21. storočí.....	293
<i>From structural stylistics to contemporary stylistics in the 21st century</i>	
Alena Bohunická: S Eugenom Paulinym k štylizácii v súkromí a na verejnosti...301	
<i>With Eugen Pauliny toward stylization in private and in public</i>	
Zuzana Mikušová – Dana Široká: Slovenský mediálny xenodiskurz.....	307
<i>Foreign discourse elements in the Slovak media</i>	

FONETIKA A FONOLÓGIA

Ján Sabol – Iveta Bónová: Paulinyho koncepcia slabiky	323
<i>Pauliny's concept of the syllable</i>	
Ondřej Šeřčík: Archifonémy a jejich realizace.....	331
<i>Archiphonemes and their realization</i>	

SLOVOTVORBA

František Štícha: K pojmu „slovotvorný typ“	341
<i>Concerning the concept „derivational type“</i>	
Martin Ološtiak: Systém v slovnej zásobe alebo O paradigmatickej motivácii lexikálnych jednotiek.....	349
<i>System in the lexicon and the concept of paradigmatic motivation</i>	
Zdenko Dobřík: Orientácia v slovotvorbe a mimo nej.....	359
<i>Orientation in word formation and outside of it</i>	
Magda Ševčíková: Česká adverbia s příponou <i>-o</i> v teoretickém popisu a v syntakticky anotovaném korpusu.....	365
<i>Czech adverbs with the suffix -o in theoretical description and in the syntactic annotation of a corpus</i>	

GRAMATIKA

- Maryla Papierz:** Slovo a tvar v syntaxi. Od významu k forme v základných predikátovo-argumentových štruktúrach377
Word and form in syntax. From meaning to form in basic predicate-argument structures
- Jana Marie Tušková:** Cizí oikonyma v deklinačnom systéme písanej češtiny (na materiálu ČNK)385
Foreign oikonyms in the declension system of written Czech (on material from the Czech national corpus)
- Martina Ivanová:** Verbá s kongenerickým doplnením v slovenčine.....399
Verbs with congeneric complements in Slovak
- Veronika Kolářová:** Adverbální předmětový genitiv a jeho protějšky v nominálních konstrukcích: případ posesiva.....411
The adverbial objective genitive and its counterparts in nominal constructions: The case of possessives
- Katarína Dudová:** Kognitívne východiská sémantickej organizácie vety v slovenčine423
The cognitive bases of the semantic organization of the sentence in the Slovak language
- Jana Lauková:** Hypotaxa v štruktúre niektorých vybraných komunikátov v nemčine a slovenčine435
Hypotaxe im Struktur von einigen ausgewählten Kommunikaten im Deutschen und im Slowakischen
- Martina Bodnárová:** Ukazovacie zámená *to* a *toto* v neinštitucionálnom dialógu dospelých na východnom Slovensku445
Deiktische Pronomina to und toto im nichtinstitutionellen Dialog der Erwachsenen in der Ostslowakei

ADVERBÁLNÍ PŘEDMĚTOVÝ GENITIV A JEHO PROTĚJŠKY V NOMINÁLNÍCH KONSTRUKCÍCH: PŘÍPAD POSESIVA¹

Veronika Kolářová

Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy, Praha

THE ADVERBIAL OBJECTIVE GENITIVE AND ITS COUNTERPARTS IN NOMINAL CONSTRUCTIONS: THE CASE OF POSSESSIVES

Abstract

In the present paper, valency properties of Czech nouns derived from verbs with an object expressed by the prepositionless genitive ($\text{Gen}_{\text{Adverb}}$) are studied. Special attention is paid to the possibility of the participant with an object function to be expressed by a possessive adjective or a possessive pronoun ($\text{Adj}_{\text{poss}} / \text{Pron}_{\text{poss}}$), when it modifies the derived noun. Usage of $\text{Adj}_{\text{poss}} / \text{Pron}_{\text{poss}}$ ($\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}}$) was verified in data from the Czech National Corpus; the form was found with eleven nouns derived from verbs by productive means (e.g. *zanechání studia* ‘quitting study-Gen.Sg’, i.e. ‘quitting one’s studies’ // *jeho zanechání* ‘it-Poss quitting’, i.e. ‘its quitting’) and with two nouns derived from verbs by non-productive means (e.g. *dotyk volantu* ‘touch wheel-Gen.Sg’, i.e. touch of wheel // *jeho dotyk* ‘it-Poss touch’, i.e. ‘its touch’). We suppose that the alternation $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{poss}} / \text{Pron}_{\text{poss}}$ ($\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}}$) is used in Czech as an analogy to the more frequent alternation $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{poss}} / \text{Pron}_{\text{poss}}$ ($\leftarrow \text{Ak}$).

Key words: valency, Czech deverbal nouns, adverbial objective genitive, possessives

1 Dosavadní popis alternace $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ v češtině

Tato studie se zabývá problematikou valence českých deverbativních substantiv: věnuje se otázkám vztahu adverbálních vyjádření valenčních doplňků a jejich adnominálních protějšků.

Je známým faktem, že české posesivní adjektivum nebo zájmeno ($\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$)² může za jistých podmínek alternovat s bezpředložkovým adnominálním genitivem

¹ Text této studie vznikl s podporou grantů GA ČR P406/10/0875 a GA ČR P406/12/P190.

² Termín „posesivní“ je zde užíván z formálního hlediska.

(Gen_{Adnom}), mimo jiné s Gen_{Adnom} ve funkci aktantu (např. *ošetření pacienta // pacientovo / jeho ošetření*).³ K této alternaci může docházet jak u českých produktivně tvořených deverbativních substantiv (tzv. verbálních substantiv, VS, např. *léčení*), tak u českých neproduktivně tvořených substantiv (tzv. dějových substantiv, DS, např. *léčba*). Odborná literatura (*Mluvnice češtiny* (dále MČIII), 1987, s. 147; Karlík – Nübler, 1998, s. 107; Karlík, 2000, s. 186; Panevová, 2000, s. 174 – 176) popisuje následující možnosti vztahu mezi Adj_{pos} / Pron_{pos} a Gen_{Adnom} ve funkci aktantu (níže uvedené názvy aktantů jsou užívány v souladu s valenční teorií funkčního generativního popisu, tj. Aktor (ACT), Patiens (PAT) a Adresát (ADDR), srov. Panevová, 1980):

- (a) Gen_{Adnom} // Adj_{pos} / Pron_{pos} (← Nom)
 (1) *Petr.ACT píše* → *psaní Petra // Petrovo / jeho psaní*
 (2) *soused.ACT pomohl* → *pomoc souseda // sousedova / jeho pomoc*
 (b) Gen_{Adnom} // Adj_{pos} / Pron_{pos} (← Ak)
 (3) *ošetřil pacienta.PAT* → *ošetření pacienta // pacientovo / jeho ošetření*
 (4) *popravili Kozinu.PAT* → *poprava Koziny // Kozinova / jeho poprava*
 (5) *zprostiti matku.ADDR viny.PAT* → *zproštění matky viny // matčino / její zproštění viny*

Podle *Příruční mluvnice češtiny* (1997, s. 165 – 166) je užití Adj_{pos} tvaroslovně omezeno, zejména na jednoslovná obecná jména osob a jednoslovná jména vlastní, obojí v singuláru. Oproti tomu forma Pron_{pos} může (jakožto jeden z prostředků textové koreference) odkazovat i k substantivům, která neoznačují osoby, a to i v plurálu, srov. (6).

- (6) *výplata dividend // jejich výplata*

Podobně jako forma Gen_{Adnom}, rovněž forma Adj_{pos} / Pron_{pos} může být syntakticky homonymní (dvojnásobná, srov. MČIII, s. 147; Karlík, 2002, s. 18), viz (7) až (9). Ovšem při kombinaci Adj_{pos} / Pron_{pos} a Gen_{Adnom} je podle H. Křížkové (1968, s. 122 – 123) a P. Karlíka (2002, s. 18) v češtině možná pouze jediná interpretace, a to Adj_{pos} / Pron_{pos} odpovídající slovesnému subjektu a Gen_{Adnom} odpovídající slovesnému objektu, srov. (10) a (11).

- (7) *autorovo.ACT/PAT / jeho.ACT/PAT připomenutí*
 (8) *Janino.ACT/PAT / její.ACT/PAT nenávidění*
 (9) *vaše.ACT/PAT urážka*
 (10) *jejich.ACT bití chlapců.PAT* vs. **jejich.PAT bití chlapců.ACT*
 (11) *Janino.ACT nenávidění Evy.PAT* vs. **Janino.PAT nenávidění Evy.ACT*

K alternaci Gen_{Adnom} // Adj_{pos} / Pron_{pos} může docházet i u českých činitelských jmen. Aktant odpovídající původnímu Nom (tj. ACT) je podle J. Panevové (2000, s. 176) u činitelských jmen zabudován, alternace Gen_{Adnom} // Adj_{pos} / Pron_{pos} (← Nom)

³ Alternaci Adj_{pos} / Pron_{pos} s Gen_{Adnom} ve funkci volného doplnění přináležitosti, např. *oblek strýce // strýcův / jeho oblek*, ponecháváme v této studii stranou.

tedy u činitelských jmen možná není. Petr Karlík (2000, s. 186) uvádí příklad na alternaci $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{Ak}$), srov. (12). Veronika Kolářová (2010, s. 72 – 73) v rámci popisu specifických posunů v povrchových realizacích participantů u substantiv se zabudovaným aktantem upozorňuje na příklady alternací $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{Dat}$) a $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ (\leftarrow předložková skupina (PS)), srov. (13) a (14).

(12) *krotí lvy* → *krotitel lvů // jejich krotitel*

(13) *dluží bance* → *dlužník banky // její dlužník*

(14) *spolupracuje s Petrem* → *spolupracovník Petra // Petrův / jeho spolupracovník*

Cílem této studie je zodpovědět otázku, zda může $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ alternovat také s $\text{Gen}_{\text{Adnom}}$, který odpovídá adverbálnímu předmětovému genitivu ($\text{Gen}_{\text{Adverb}}$).

2 Původní adverbální objekt v prenominální pozici

Prenominální pozice je přednostně rezervována pro vyjádření původního adverbálního konatele. Tato skutečnost vyvolává zcela opodstatněnou otázku, jaké jsou podmínky pro užití původního adverbálního objektu v prenominální pozici (např. v češtině ve formě $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$, v některých jiných jazycích v jiných formách).

Mona Anderson (1977) formuluje podmínky pro užití původního adverbálního objektu v prenominální pozici pomocí vlastnosti nazývané „affectedness property / constraint“: Pokud řídicí substantivum nevyjadřuje děj, který zasahuje, tj. modifikuje, stav objektu, pak se tento objekt nemůže vyskytnout v prenominální pozici. Toto zajímavé zobecnění je dokládáno anglickými příklady se substantivy *knowledge* ‚znalost‘ a *destruction* ‚zničení‘, srov. (15) až (18).

(15) **the fact's knowledge*

(16) *knowledge of that fact*

(17) *the book's destruction*

(18) *the destruction of the book*

Guglielmo Cinque (1980) a Artemis Alexiadou (2001, s. 91 – 93) však poukazují na skutečnost, že takto zformulovanou vlastnost „affectedness property / constraint“ nelze uplatnit ve všech jazycích (např. v italštině). Je třeba konstatovat, že uvedené zobecnění nelze uplatnit ani v češtině, tj. např. české (formálně deadjektivní) substantivum *znalost*, označující stav, může být rozvíto formou Pron_{pos} ve funkci Patientu, srov. (19) a (20).

(19) *znalost poměrů // jejich znalost*

(20) *Kde jste se vlastně naučil tenhle jazyk v dobách, kdy jeho.PAT znalost byla označována za projev imperialistického smýšlení?* (SYN2010)

V jiných chápáních vlastnosti „affectedness property“ (přehled podává A. Alexiadou, 2001, s. 91 – 92) se klade důraz na sémantické vlastnosti predikátů a jejich participantů.

3 Alternace Gen_{Adnom} // Adj_{pos} / Pron_{pos} (← Gen_{Adverb})

Česká odborná literatura se o možnosti alternace Gen_{Adnom} // Adj_{pos} / Pron_{pos} (← Gen_{Adverb}) nezmiňuje. Valenční slovník autorského kolektivu N. Svozilová – H. Prouzová – A. Jirsová (2005) formu Adj_{pos} / Pron_{pos} u substantiv odvozených od sloves s Gen_{Adverb} neuvádí. Ve valenčním slovníku, který vznikl při anotacích Pražského závislostního korpusu (PDT), v tzv. PDT-Vallexu, je u některých substantiv forma Adj_{pos} / Pron_{pos} uvedena ve valenčním rámci (notace užívaná v PDT-Vallexu: čísla pro jednotlivé pády, označení *.u* pro formu Adj_{pos} / Pron_{pos}, např. *zbavení_se*: ACT(.2,.7,.u) PAT(.2,.u)), ovšem ve slovníku není uveden žádný příklad a ani v datech PDT nebyl nalezen žádný doklad.

Pro získání co nejrozsáhlejšího výchozího seznamu lemmat substantiv odvozených od sloves s Gen_{Adverb} byl vytvořen seznam základových sloves čítající cca 150 lemmat (včetně vidových dvojic); seznam sloves byl vytvořen z následujících zdrojů: H. Confortiová (1995), N. Svozilová – H. Prouzová – A. Jirsová (1997), K. Skwarska (2004), VALLEX, dále PDT-Vallex a vlastní seznam. Od sloves z vytvořeného seznamu byl odvozen zhruba stejný počet verbálních substantiv a pouze 21 dějových substantiv.

V datech morfologicky označovaných subkorpusů Českého národního korpusu (ČNK; tj. v subkorpusech SYN2000, SYN2005, SYN2006PUB, SYN2009PUB a SYN2010) byl u substantiv odvozených od sloves s Gen_{Adverb} vyhledáván nejprve participant ve formě Gen_{Adnom} (← Gen_{Adverb}): vyskytl se u padesáti VS, např. *dočkání se kýženého okamžiku, domáhání se nároků, dožívání se vyššího věku, držení se rodiče za ruku, vpytávání se svědků, vyvarování se styků s pyly, všímání si zvířat*, a u čtyř DS, např. *dotek / dotyk puku, naděje dosažení cíle, odvaha spolupráce, památka obětí*⁴ (Kolářová, 2012).

U substantiv, u nichž se vyskytl participant ve formě Gen_{Adnom} (← Gen_{Adverb}), byl následně vyhledáván participant ve formě Adj_{pos} / Pron_{pos} (← Gen_{Adverb}), a to pomocí dotazu ([(tag="PS.*") | (tag="AU.*")] [] {0,1} [lemma="..."]); všechny nalezené doklady byly manuálně zkontrolovány.

Participant ve formě Pron_{pos} (← Gen_{Adverb}) byl nalezen u osmi VS (lemmata: *dotažování se, dotknutí se, dožití se, zanechání, zbavení se, zbavení, zmocnění se a zproštění*), srov. (21) až (29).

- (21) ... míč přikryl Lukes, ale o jeho zmocnění usiloval Peterka, jenže zasáhl bolestivě ruce gólmána... (SYN2010) (tj. zmocnění se míče)
- (22) Causa očividně představuje starostův obnažený nerv se všemi důsledky po jeho dotknutí se. (SYN2006PUB) (tj. dotknutí se nervu)
- (23) Její hodnota představuje věk, jehož pravděpodobnost dožití se rovná 0,5. Znamená to, že při narození existuje stejná pravděpodobnost jeho dožití jako nedožití. Mediánový věk zemřelých se rovná věku, kdy tabulkový počet doživajících... (tj. dožití se mediánového věku)
- (24) Ženy, ale prý také muži, kteří mají problémy s nadváhou, mají šanci pro její zbavení něco udělat. (tj. zbavení se nadváhy) (SYN2009PUB)

⁴ U základového slovesa substantiva *památka* je však vazba s Gen_{Adverb} zastaralá.

- (25) ... *Vladimíra Železného. Úspěch v červenových volbách do Evropského parlamentu mu vynesl poslaneckou imunitu a žádný z českých úřadů se zatím neodhodlal k tomu, aby požádal o její zbavení a vydání ke stihání do ČR.* (tj. zbavení Železného imunity) (SYN2009PUB)
- (26) *Rusko: Poslanci mají imunitu po celou dobu svého funkčního období. O jejím zbavení rozhoduje příslušná parlamentní komora...* (tj. zbavení imunity poslanců) (SYN2009PUB)
- (27) *Slavné sliby představují doživotní rozhodnutí a o jejich případné zproštění musí mnich či řeholník žádat osobně papeže.* (tj. zproštění slavných slibů) (SYN2006PUB)
- (28) *Jediným problémem se zdá být tendence některých studentů nadřazovat po čase praxi samotnému studiu, což v krajním případě může vést až k jeho zanechání.* (tj. zanechání studia) (SYN2009PUB)
- (29) *Celkový podíl zaměstnanců dotazovaných subjektů, které tyto subjekty v době jejich dotazování zaměstnávaly přímo, na celkovém počtu všech pracovníků ... tak přesáhl jednu pětinu.* (SYN2009PUB) (tj. dotazování se subjektů)

Participant ve formě Pron_{pos} ($\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}}$) byl dále nalezen u několika verbálních substantiv, u jejichž základových sloves vedle $\text{Gen}_{\text{Adverb}}$ proniká také Ak (např. *docílení, dopátrání (se), dosažení*; srov. *dosáhnout vysoké rychlosti / vysokou rychlost, dopátrat se pravdy / dopátrat motivy*). V daném kontextu je ale primární vazba odpovídající původnímu $\text{Gen}_{\text{Adverb}}$, srov. (30) až (32).

- (30) *O to, kdo má pravdu, ani tak v tuto chvíli nejde. K jejímu dopátrání je třeba kalkulovat s mnoha neznámými, a tak je odpověď příliš složitá...* (SYN2005) (tj. dopátrání (se) pravdy)
- (31) *ten cíl světa prostředky používané k jeho dosažení* (SYN2005) (tj. dosažení cíle)
- (32) *formulování konkrétních metod a cest k jejich docílení* (SYN2000) (tj. docílení metod)

Pokud jde o dějová substantiva, participant ve formě Pron_{pos} ($\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}}$) byl nalezen u dvou lemmat DS, a to *památka* a *dotyk*, srov. (33) až (36).

- (33) *úcta k její památce* (SYN2000)
- (34) *Čtyřramenný volant se ovládá lehce a na jeho sebemenší dotyk auto rychle reaguje.* (SYN2006PUB) (tj. sebemenší dotyk volantu.PAT)
- (35) *V běžné elektrické domácnosti je používáno napětí 220 V (dnes 230 V), jehož jeden vodič (tzv. nulák) je uzemněn a jeho dotyk za normálních okolností nikomu neublíží.* (SYN2006PUB) (tj. dotyk vodiče, nuláku.PAT)
- (36) ... *strach, že se mohu nakazit tuberkulózou jen obracením stránek a jejich dotykem.* (SYN2000) (tj. dotyk stránek.PAT)

Participant ve formě Adj_{pos} ($\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}}$) se vyskytl pouze u DS *památka*, srov. (37).

- (37) *vonné tyčinky na Marianinu památku* (SYN2000)

Dodejme, že alternace $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}} (\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}})$ je vzácně⁵ možná i u činitelských jmen, např. u substantiva *tazatel*, srov. (38) až (41).

(38) *táže se Knižáka* → *tazatel Knižáka // Knižákův / jeho tazatel*

(39) *Většinu tazatelů internetové daňové poradny.ADDR nejvíce tíží problematika daně z příjmů a daně z přidané hodnoty* (SYN2009PUB)

(40) *...vypuzená mysl, vržená do vetřelcova věku a těla... Nebylo jí dovoleno, aby..., a její.ADDR školení tazatelé ji zbavovali veškerých znalostí*. (SYN2010)

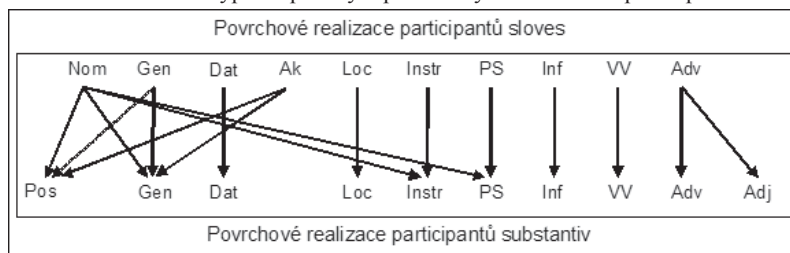
(41) *Umělec Milan Knižák se opět prezentuje knižně – a jak vidno, „nadoraz“ už nevede rozhovory ... Jana Klusáková, ale rovněž Knižákův.ADDR tazatel Petr Volf*. (SYN2006PUB)

Společným rysem výsledků vyhledávání participantu ve formě $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}} (\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}})$ je malý počet dokladů. Ve skupině VS odvozených od sloves s $\text{Gen}_{\text{Adverb}}$ se jednalo v podstatě o jediný příklad na substantivum (konkrétně 9 dokladů na 8 VS); ve skupině VS odvozených od sloves s $\text{Gen}_{\text{Adverb}} / \text{Ak}$ se jednalo o více dokladů (1 doklad pro substantivum *dopátrání*, 5 dokladů pro substantivum *docilení*; výjimkou je však substantivum *dosažení*: stovky dokladů). Pokud jde o dvě zkoumaná DS, doklady pro každé z nich jsou něčím specifické: Vyhodnocení dokladů u substantiva *dotyk / dotek* ztěžuje častá homonymie ACT/PAT (pouze 3 doklady u substantiva *dotyk* byly vyhodnoceny jako jednoznačný doklad formy PAT(Pron_{pos})). Substantivum *památka* je specifické nejen tím, že vazba s $\text{Gen}_{\text{Adverb}}$ je u jeho základového slovesa zastaralá, ale také tím, že toto substantivum s vazbou PAT($\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$) je součástí hojně užívaných ustálených spojení (např. *čest jeho památce*; celkově se vyskytují stovky až tisíce dokladů na PAT($\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$) u tohoto substantiva). Absolutní četnosti dokladů na PAT(Pron_{pos}) přináší tabulka č. 2 v oddíle 5 (do této tabulky však nejsou zahrnuta VS odvozená od sloves s $\text{Gen}_{\text{Adverb}} / \text{Ak}$, ani DS *památka*).

Za pozornost však stojí, že mezi nalezenými doklady jsou substantiva zastupující různé sémantické třídy, např. substantiva mluvení (*dotazování*), kontaktu (*dotknutí se, dotyk*), výměny (*zbavení, zproštění*) a mentální činnosti (*památka*); tato skutečnost naznačuje, že jde o obecnější gramatický jev. Příklady na PAT($\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$) jsou sice lehce příznakové, ale přijatelné. Vzhledem k uvedeným skutečnostem se domníváme, že gramatika češtiny alternací $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}} (\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}})$ umožňuje. Z pohledu vztahu valence substantiv a jejich základových sloves se jedná o posun $\text{Gen}_{\text{Adverb}} \rightarrow \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$; tento posun je třeba doplnit k dosud popsaným typickým posunům v povrchových realizacích participantů (srov. Kolářová, 2010, s. 55), viz obrázek č. 1, v němž je posun $\text{Gen}_{\text{Adverb}} \rightarrow \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ (zjednodušeně Pos) pro názornost zobrazen tečkovaně.

⁵ Výrazně častější jsou u substantiva *tazatel* doklady na alternaci $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ve funkci volného doplnění přináležitosti (Appurtenance, APP), např. *tazatelé agentury.APP STEM // její.APP tazatelé*.

Obrázek č. 1: Typické posuny v povrchových realizacích participantů

Pomineme-li frekvenci užití, není patrně původní adverbální pád odpovídající formě $\text{Gen}_{\text{Adnom}}$ pro možnost alternace $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ zcela rozhodující. Domníváme se, že jak u alternace $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}}$), tak u specifických alternací $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{Dat}$) a $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{PS}$) se jedná o prostou analogii k základní alternaci $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{Ak}$). Podmínky pro možnost užití formy $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ve funkci původního adverbálního objektu u jednotlivých substantiv však dosud nejsou známy; omezíme se na konstatování, že tyto podmínky pravděpodobně souvisejí se sémantickou třídou substantiv a s vlastnostmi jejich participantů (viz oddíl 4).

Analogii mezi alternací $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{Ak}$) a alternací $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}}$) je možné sledovat i v následujících oblastech: (i) možnost syntaktické homonymie formy $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}}$) u některých substantiv, srov. (42) až (44), (ii) jednoznačná interpretace kombinace forem $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ a $\text{Gen}_{\text{Adnom}}$ při rozvíti substantiva odvozeného od slovesa s ACT(Nom) a PAT($\text{Gen}_{\text{Adverb}}$), srov. (45). Dodejme, že u substantiv odvozených od sloves s ACT(Nom) ADDR(Ak) PAT($\text{Gen}_{\text{Adverb}}$) bude při rozvíti substantiva pomocí kombinace forem $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ a $\text{Gen}_{\text{Adnom}}$ forma $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ jednoznačně interpretována jako ADDR, srov. (46), zatímco při vyjádření všech tří aktantů bude forma $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ jednoznačně interpretována jako ACT, srov. (47).

(42) *dotazování (se) subjektů*.ACT/ADDR // *jejich*.ACT/ADDR *dotazování (se)*

(43) *ponížené doprošování (se) staré ženské*.ACT/ADDR // *její*.ACT/ADDR *doprošování (se)*

(44) *dotyk sépie*.ACT/PAT // *její*.ACT/PAT *dotyk*

(45) *jejich*.ACT *zmocnění se lupiče*.PAT vs. **jejich*.PAT *zmocnění se lupiče*.ACT

(46) *Staňkovo*.ADDR *zproštění služby*.PAT

(47) *Staňkovo*.ACT *zproštění služby*.PAT *Nováka*.ADDR

4 Výskyt alternace $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{Ak}$): Sonda do korpusu

Abychom lépe porozuměli výsledkům vyhledávání $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}}$), je dobré srovnat si tyto výsledky se základní, typičtější alternací $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{Ak}$). Vzhledem k tomu, že korpusovému výzkumu alternace $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ ($\leftarrow \text{Ak}$) dosud nebyla věnována dostatečná pozornost, použili jsme pro toto srovnání vlastní výsledky, pořízené již dříve, a to v rámci zkoumání výsky-

tu dativních doplnění u deverbativních substantiv různých typů a valenčních rámců (Kolářová, 2010, s. 127 – 163). Pro tuto sondu do korpusu (konkrétně do subkorpusu SYN2000) byla vybrána skupina trojaktantových substantiv, u nichž je forma jednoho z aktantů Gen_{Adnom} (← Ak), tedy např. substantiva s valenčním rámcem ACT(.2,.7,u) PAT(.2,u) ADDR(.3). Aby byla zajištěna možnost relevantního srovnání, byly vybrány dvě sémantické třídy, a to substantiva dávání a substantiva mluvení, přičemž pro každou tuto skupinu byl vybrán stejný počet verbálních a dějových substantiv (8 VS a DS dávání, 11 VS a DS mluvení, jejich přehled viz níže; výběr substantiv je podrobně zdůvodněn v Kolářová, 2010, s. 133 – 134 a s. 149 – 151). Následně byly u daných substantiv vyhledávány všechny kombinace aktantů, v nichž se vyskytovalo dativní doplnění, mimo jiné tedy i kombinace dativního doplnění s doplněním ve formě Gen_{Adnom} // Adj_{pos} / Pron_{pos} (← Ak); všechny doklady byly manuálně zkontrolovány. Níže uvádím poměry výskytu Gen_{Adnom} a Pron_{pos} (Adj_{pos} se nevyskytl) ve funkci Patientu u zkoumaných substantiv dávání a mluvení, při současném výskytu ADDR(Dat). Vidíme, že navzdory příslušnosti k jedné sémantické třídě se jednotlivá substantiva chovají různě:

- VS dávání: *doručení* (23 : 4), *navrácení* (88 : 2), *odebrání* (40 : 1), *podání* (28 : 0), *poskytnutí* (149 : 1), *poskytování* (229 : 2), *předání* (214 : 16), *vrácení* (55 : 2);
- DS dávání: *dodávka* (103 : 2), *krádež* (6 : 0), *návrat* (19 : 0), *odprodej* (21 : 1), *prodej* (394 : 18), *převod* (26 : 3), *výdej* (4 : 0), *výplata* (55 : 1);
- VS mluvení: *doporučení* (0 : 0), *nabídnutí* (4 : 1), *nabízení* (6 : 0), *oznámení* (8 : 2), *oznamování* (1 : 0), *přání* (4 : 0), *příkázání* (2 : 0), *sdělení* (10 : 0), *sdělování* (2 : 0), *vyčítání* (0 : 0), *zvěstování* (0 : 0);
- DS mluvení: *nabídka* (28 : 0), *návrh* (1 : 0), *příkaz* (0 : 0), *příslib* (1 : 0), *rada* (0 : 0), *rozkaz* (0 : 0), *slib* (2 : 0), *výčitka* (0 : 0), *výtka* (0 : 0), *vzkaz* (1 : 0), *zákaz* (17 : 0).

Doklady substantiv dávání, u nichž je PAT vyjádřen pomocí Pron_{pos} (← Ak), ilustrují příklady (48) až (51), doklady substantiv mluvení jsou ilustrovány v příkladech (52) a (53).

- (48) *Todor Živkov byl včera obviněn ze zpronevěry státních prostředků a jejich. PAT poskytování komunistickým stranám.ADDR v zahraničí.* (SYN2000)
- (49) *krádeže aut a jejich.PAT následné vrácení původnímu majiteli.ADDR* (SYN2000)
- (50) *Vysoká teplota spalin ... nabízí využití tepla obsaženého v těchto spalinách k výrobě elektrické energie a k jeho.PAT dodávkám spotřebitelům.ADDR.* (SYN2000)
- (51) *Navíc majoritní akcionář bude mít na vyplácení dividend sobě samému větší zájem než na jejich.PAT výplatě drobným nezúčastněným akcionářům. ADDR.* (SYN2000)
- (52) *Rozhodnutí o provedení chirurgického výkonu a jeho.PAT nabídnutí nemocnému.ADDR musí provést chirurg s odpovídající klasifikací ...* (SYN2000)
- (53) *... překazit trestný čin lze i jeho.PAT včasným oznámením státnímu zástupci. ADDR nebo policejnímu orgánu.ADDR* (SYN2000)

Výsledky této sondy shrnuje (dosud nepublikovaná) tabulka č. 1. Kromě absolutních četností (AbsČ) uvádí tabulka i četnosti relativní (RelČ), přičemž je vždy specifikováno, k jakému údaji se relativní četnost vztahuje (např. RelČ_frekvence lemmatu). Zatímco pro substantiva dávání jsou formy Gen_{Adnom} a $Adj_{pos} / Pron_{pos}$ jedinými dvěma možnostmi vyjádření PAT, u substantiv mluvení se jedná o participant propoziční povahy, formy Gen_{Adnom} a $Adj_{pos} / Pron_{pos}$ tedy představují jen dvě z možných forem vyjádření (vedle vedlejší věty, infinitivu a předložkové skupiny); tuto skutečnost dobře odrážejí údaje o AbsČ forem $Gen_{Adnom} // Adj_{pos} / Pron_{pos}$. U DS mluvení je forma $Adj_{pos} / Pron_{pos}$ rezervována pro ACT, proto se tato substantiva vyjádření PAT($Adj_{pos} / Pron_{pos}$) vyhýbají. Zajímavý je ovšem údaj o RelČ_PAT(Gen_{Adnom}); z něj je totiž patrné, že poměr AbsČ formy $Adj_{pos} / Pron_{pos}$ ku AbsČ formy Gen_{Adnom} je u VS a DS dávání a VS mluvení řádově srovnatelný. Ovšem z údajů o výskytu formy PAT($Adj_{pos} / Pron_{pos}$) na jedno substantivum jsou patrné rozdíly mezi zkoumanými sémantickými třídami.

Tabulka č. 1: Výskyt alternace $Gen_{Adnom} // Adj_{pos} / Pron_{pos}$ (← Ak) v SYN2000

Sémantická třída	Počet a typ substantiv	Frekvence lemmatu	Kombinace aktantů: PAT + ADDR(Dat)				
			PAT(Gen_{Adnom})		PAT($Adj_{pos} / Pron_{pos}$)		výskyt / 1 subst.
			AbsČ	RelČ_frekvence lemmatu	AbsČ	RelČ_PAT(Gen_{Adnom})	
Substantiva dávání	8 VS	14 096	826	5,9%	28	3,4%	3,5
	8 DS	52 769	628	1,2%	25	4%	3,1
Substantiva mluvení	11 VS	17 623	37	0,2%	3	8,1%	0,27
	11 DS	109 847	50	0,05%	0	0%	0

5 Srovnání četností $Adj_{pos} / Pron_{pos}$ (← Gen_{Adverb}) a $Adj_{pos} / Pron_{pos}$ (← Ak) v korpusech

V tomto oddíle předkládáme srovnání četností $Adj_{pos} / Pron_{pos}$ (← Gen_{Adverb}) a $Adj_{pos} / Pron_{pos}$ (← Ak) u dosud zkoumaných substantiv, představených v této studii. Vzhledem k rozdílným výchozím podmínkám je však i výsledné srovnání nesourodé: Pouze u skupiny substantiv odvozených od sloves s Ak byl díky nepřebornému množství základových sloves i jejich derivátů proveden reprezentativní výběr substantiv, včetně stejného počtu od každého typu substantiv (VS vs. DS); detailní četnosti byly s ohledem na množství dokladů zjišťovány pouze v jednom subkorpusu ČNK (SYN2000). Oproti tomu, u substantiv odvozených od sloves s Gen_{Adverb} se vzhledem k omezenému počtu základových sloves i jejich derivátů jedná o prostý souhrn všech dokladů, nalezených ve všech morfoloicky anotovaných subkorpusech ČNK, bez možnosti reprezentativního a statisticky relevantního výběru. Navíc, zatímco substantiva odvozená od sloves s Gen_{Adverb} zastupují několik různých sémantických tříd (viz oddíl 3), substantiva odvozená od sloves s Ak zastupují pouze dvě sémantické třídy (substantiva dávání a mluvení). Domníváme se však, že přes zmíněnou nesourodost je přínosné toto srovnání uvést, viz tabulka č. 2. Z údajů v tabulkách č. 1 a č. 2 je patrné, že výskyt PAT($Adj_{pos} / Pron_{pos}$) je v češtině spíše okrajovým jevem, přičemž forma $Adj_{pos} / Pron_{pos}$ (← Ak) je, podle očekávání, častější než forma $Adj_{pos} / Pron_{pos}$ (← Gen_{Adverb}).

Tabulka č. 2: Srovnání četností $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}} (\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}})$ a $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}} (\leftarrow \text{Ak})$

Typ substantiva	Adverbální pád	Výchozí počet substantiv (různé sém. třídy)	Forma $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$		Počet substantiv s $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$	
			AbsČ	výskyt / 1 subst.	AbsČ	RelČ_ výchozí počet substantiv
VS	Ak	19	31	1,63	9	47%
	$\text{Gen}_{\text{Adverb}}$	50	9	0,18	8	16%
DS	Ak	19	25	1,32	5	26%
	$\text{Gen}_{\text{Adverb}}$	3	3	1,00	1	33%

6 Závěr

V této studii jsme na základě korpusových dokladů došli k závěru, že v češtině je analogicky k alternaci $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}} (\leftarrow \text{Ak})$ možná i alternace $\text{Gen}_{\text{Adnom}} // \text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}} (\leftarrow \text{Gen}_{\text{Adverb}})$, a to jak u verbálních, tak u dějových substantiv. Vedlejší otázka kladená v této studii, totiž stanovení podmínek pro užití formy $\text{Adj}_{\text{pos}} / \text{Pron}_{\text{pos}}$ odpovídající adverbálnímu objektu, nebyla prozatím pro nedostatek materiálu uspokojivě zodpovězena.

Literatura

- ALEXIADOU, Artemis: *Functional Structure in Nominals. Nominalization and ergativity*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company 2001. 225 s.
- ANDERSON, Mona: NP Pre-posing in Noun Phrases. In: *Proceedings of NELS*, 1977, 8, s. 12 – 21.
- CINQUE, Guglielmo: On extraction from NP in Italian. In: *Journal of Italian Linguistics*, 1980, 5, s. 47 – 99.
- CONFORTIOVÁ, Helena: *Seznam nejfrekventovanějších českých sloves (s označením vidu, frekvence a rekce – příklady)*. Praha: Univerzita Karlova 1995. 113 s.
- KARLÍK, Petr: Valence substantiv v modifikované valenční teorii. In: *Čeština – univerzália a specifika 2*. Ed. Z. Hladká – P. Karlík. Brno: MU 2000, s. 181 – 192.
- KARLÍK, Petr: Ještě jednou k českým deverbálním substantivům. In: *Čeština – univerzália a specifika 4*. Ed. Z. Hladká – P. Karlík. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2002, s. 13 – 23.
- KARLÍK, Petr – NÜBLER, Norbert: Poznámky k nominalizaci v češtině. In: *Slovo a slovesnost*, 1998, roč. 59, s. 105 – 112.
- KOLÁŘOVÁ, Veronika: *Valence deverbativních substantiv v češtině (na materiálu substantiv s dativní valenci)*. Praha: Karolinum 2010. 220 s.
- KOLÁŘOVÁ, Veronika: Valence dějových substantiv odvozených od sloves s předmětovým genitivem. In: *Čeština v pohledu synchronním a diachronním – Stoleté kořeny Ústavu pro jazyk český*. Ed. S. Čmejrková – J. Hoffmannová – J. Klímová. Praha: Karolinum 2012, s. 609 – 614.
- KŘÍŽKOVÁ, Helena: Substantiva s dějovým významem v ruštině a v češtině. In: *Kapitoly ze srovnávací mluvnice ruské a české III. O ruském slovese*. Praha: Academia 1968, s. 81 – 152.
- Mluvnice češtiny III. Skladba*. 1. vyd. Red. F. Daneš – M. Grepl – Z. Hlavsa. Praha: Academia 1987. 746 s.
- PANEVOVÁ, Jarmila: *Formy a funkce ve stavbě české věty*. Praha: Academia 1980. 222 s.
- PANEVOVÁ, Jarmila: Poznámky k valenci podstatných jmen. In: *Čeština – univerzália a specifika 2*. Ed. Z. Hladká – P. Karlík. Brno: MU 2000, s. 173 – 180.
- PDT-Vallex (Czech Valency lexicon linked to treebanks)*. Dostupné na: <http://ufal.mff.cuni.cz/PDT-Vallex/>

- Příruční mluvnice češtiny*. 2. vyd. Ed. P. Karlík – M. Nekula – Z. Rusinová. Praha: Nakladatelství Lidové noviny 1997. 799 s.
- SKWARSKA, Karolína: *Konkurence genitivu a akuzativu s tranzitivními slovesy v češtině, ruštině, polštině a slovinštině*. Disertační práce. Praha: FF UK 2004.
- SVOZILOVÁ, Naďa – PROUZOVÁ, Hana – JIRSOVÁ, Anna: *Slovesa pro praxi. Valenční slovník nejčastějších českých sloves*. Praha: Academia 1997. 359 s.
- SVOZILOVÁ, Naďa – PROUZOVÁ, Hana – JIRSOVÁ, Anna: *Slovník slovesných, substantivních a adjektivních vazeb a spojení*. Praha: Academia 2005. 579 s.
- VALLEX (The Valency Lexicon of Czech Verbs)*. Dostupné na: <http://ufal.mff.cuni.cz/vallex/>

ZBORNÍK
FILOZOFICKEJ FAKULTY
UNIVERZITY KOMENSKÉHO

PHILOLOGICA
LXXII

Z tlačových podkladov Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV
vydala Univerzita Komenského v Bratislave vo vydavateľstve UK
ako účelovú publikáciu pre Filozofickú fakultu UK

Technický redaktor: Mgr. Vladimír Radík
Vytlačilo Polygrafické stredisko UK v Bratislave

ISBN 978-80-223-3562-1